

Nr 202.

Ankom till riksdagens kansli den 10 juni 1917 kl. 8 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i vissa punkter under fjärde huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställningar jämte i samband därmed väckta motioner.
(1:a avd.)

I den till riksdagen den 13 januari 1917 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, i nedannämnda punkter under fjärde huvudtiteln gjort följande framställningar:

1:o) Kungl. Maj:t har uti punkt 4 av fjärde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för generalitetsstaten, öka anslaget till generalitetsstaten, nu 224,285 kronor, med 10,585 kronor till 234,870 kronor.

Generalitets-
staten.
[4.]*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 46—55 av åberopade statsrådsprotokollet.

I förhållande till detta anslags slutsumma för innevarande år har för år 1918 vidtagits följande förändringar:

Utskottets
yttrande.

Slutligt genomförande av 1914 års härordningsbeslut för- anleder en ökning av anslaget med	12,650 kronor
Höjning av posten till hyra, expenser m. m.	6,100 »
	<hr/>
	Summa 18,750 kronor

Övergången till de nya bestämmelserna rörande hästhåll- ningen för officerare föranleder däremot anslagets minskning med	8,165 kronor
	<hr/>
	Återstod 10,585 kronor

* Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts prop.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot vad Kungl. Maj:t rörande detta anslag föreslagit.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för den 13 januari 1917 fogade förslag till ny stat för generalitetsstaten, öka anslaget till generalitetsstaten nu 224,285 kronor med 10,585 kronor till 234,870 kronor.

Avlöning och
rekrytering
m. m.

[11.]

2:o). Uti punkt 11 av fjärde huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

dels att, med godkännande av de vid statsrådsprotokollet fogade förslagen till nya stater, öka förslagsanslaget till avlöning och rekrytering m. m., nu 18,290,603 kronor, med i jämnt krontal 262,839 kronor till 18,553,442 kronor.

dels medgiva,

att, därest under år 1918 vakans i bataljonsläkarbeställning kommer att inträffa vid ettdera av Södra skånska infanteriregementet eller Positionsartilleriregementet, beställningen icke återbesättes, utan den nya organisationen tillämpas vid ifrågavarande truppförband,

att, därest under år 1918 vakans i regementsläkarbeställning kommer att inträffa vid något av nyssnämnda båda truppförband, beställningen tillsättes med avlöning för den nye tjänst innehavaren enligt ny stat, såvida den nya organisationen kan genomföras, men eljest efter den gamla staten, till dess genom bataljonsläkares avgång den nya organisationen kan vid truppförbandet tillämpas, samt

att för genomförandet av fältläkarkårens nya organisation, i vad den avser andra ordinarie läkare än bataljonsläkare vid fältläkarkåren, må vid andra truppförband än dem, där läkarbeställningarna redan blivit i staterna uppförda enligt förenämnda organisation, användas i första hand de löne- och dagavlöningsmedel, som finnas uppförda i staterna för läkarbeställningarna vid de truppförband, där sagda beställningar ännu äro uppförda enligt äldre organisation och där vid vakans den nya organisationen får genomföras i överensstämmelse med förut angivna grunder, samt än vidare de medel, som i truppförbandsstaterna uppförts för andra beställningar men på grund av vakanser i dessa icke komma till användning för desamma;

dels medgiva, att den i kungl. kungörelsen den 22 juni 1911 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av nya avlöningsför-

måner vid fältläkarkåren jämlikt riksdagens beslut intagna bestämmelsen, att särskilt de för Svea ingenjörkår och Fälttelegrafkåren avsedda läkarna skola vara skyldiga att, då endera av dem är med vederbörande kår eller del därav kommenderad utanför förläggningssorten, utan särskild ersättning bestrida sjukvården vid den hemma varande styrkan av samma kår, må från och med den 1 januari 1918 upphöra att gälla;

dels medgiva, att från den under förevarande anslag upptagna posten »lönstillägg åt vissa furirer» må utgå lönstillägg åt dylika beställningshavare enligt de i statsrådsprotokollet närmare angivna grunder;

dels medgiva, att beträffande användningen av de under förevarande anslag beräknade medlen till gottgörelse för egna tjänstehästar skall gälla:

att, i det fall då åt officer eller veterinär icke enligt de nya bestämmelserna om hästhållningen vid armén tillhandahålles stamhäst, gottgörelse för tjänstehästar skall från nämnda medel utgå för två hästar till varje regementschef vid infanteriet, till varje officer vid kavalleriet, till varje regementsofficer vid fältartilleriet, till cheferna för Boden—Karlsborgs artilleriregemente och Positionsartilleriregementet.

Beträffande utredningen rörande detta anslag får utskottet hänvisa till sid. 100—144 av statsrådsprotokollet.

Därjämte har i en av herr *E. A. Nilson* inom andra kammaren väckt motion (nr 208) hemställt, att riksdagen må besluta att å staten för fortifikationen för år 1918 uppföra följande nya officersbeställningar, nämligen: 1 överste, 2 kaptener av första klassen, 2 kaptener av andra klassen, 1 löjtnant av första klassen och 3 löjtnanter av andra klassen.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning hänvisas till motionen.

Förevarande anslag är av Kungl. Maj:t för år 1918 beräknat på följande sätt:

*Utskottets
yttrande.*

I. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater:

Kronor.

1:o infanteriet	kr. 10,074,049: 80
2:o kavalleriet	» 2,271,808: 50
3:o artilleriet	» 3,697,195: 50
4:o fortifikationen och ingenjörtrupperna	» 1,252,592: 75
5:o trängen	» 772,845: 70
6:o polispersonalen i Boden och å Karlsborg	» 51,215: —
	<hr/> 18,119,707: 25

II. Gottgörelse för egna tjänstehästar	625,695: —
III. Lönetillägg åt vissa furirer	40,000: —
IV. Dagavlöning åt indelt manskap	29,240: 40
V. Rekryteringskostnader:	
1:o Ordinarie rekryteringskostnader	kr. 230,000: —
2:o Ytterligare rekryteringskostnader	» 200,000: —
	430,000: —
VI. Kostnader för musikelever vid infanteriet	8,800: —
	Summa 19,253,442: 65
	Beräknad nedsättning i anslaget 700,000: —
	Anslagets slutsumma i jämnt krontal 18,553,442: —

Vid uppgörandet av *truppförbandens stater* för år 1918 hava de fastställda planerna för övergången till den nya härordningen vunnit tillämpning. Därvid har emellertid i enlighet med riksdagens uttalande år 1915 gjorts den avvikelsen, att av de 9 majorsbeställningar och 20 kaptensbeställningar av första klassen, som skola ytterligare tillkomma vid infanteriet, för år 1918 upptagits endast 5 majorsbeställningar och 10 kaptensbeställningar av första klassen.

I fråga om staten för fortifikationen upptager Kungl. Maj:ts förslag följande nya beställningar inom officersgraderna nämligen: 2 kaptener av första klassen, 2 kaptener av andra klassen, 1 löjtnant av första klassen, 7 löjtnanter av andra klassen. Efter genomförd härordning skall vid fortifikationen bl. a. finnas tre överstebeställningar, varav två för närvarande finnas upptagna i staten och den tredje avses att uppföras å 1919 års stat. I ovannämnda motion har emellertid föreslagits, att den sista överstebeställningen måtte uppföras redan i 1918 års stat. I stället skulle antalet löjtnansbeställningar av andra klassen minskas från 7 till 3, och detta så mycket hellre som svårigheter torde möta att vid 1918 års ingång till löjtnanter befordra 7 kompetenta underlöjtnanter, vilket även av chefen för fortifikationen vitsordats i ett av utskottet jämlikt § 46 riksdagsordningen över motionen infortrat yttrande.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka motionen, har med anledning härav låtit uppgöra nytt förslag till stat för fortifikationen för år 1918 (Bil. A).

För anskaffande av utrustning åt landstormen hava av 1915 och 1916 års riksdagar anvisats tillhopa 7,851,000 kronor, därav 5,451,000 kronor av värnskattemedel och 2,400,000 kronor å förskottstitel. Därutöver har för uppförande av landstormsförråd av 1916 års riksdag under förskottstitel anvisats 240,000 kronor, varjämte i övrigt finnas för samma ändamål disponibla omkring 193,700 kronor. För handhavande av värden av de 23 av dessa landstormsförråd, som äro avsedda att anordnas vid eller i närheten av vissa regementens huvudförråd, har Kungl. Maj:t begärt att i var och en av dessa regementens stater må uppföras en sergeantbeställning av första klassen. Innehavaren härav skulle placeras som förrådsunderofficer och i sådan egenskap biträda regementets förrådsförvaltare. Kostnaderna för dessa nya beställningar skulle uppgå till 37,490 kronor, vartill komma 6,900 kronor för expenser.

Därjämte har Kungl. Maj:t föreslagit, att de för Svea ingenjörkår och Fälttelegrafkåren avsedda läkarne på grund av väsentligt ökat arbete icke längre skola såsom hittills vara underkastade särskild tjänstgörings-skyldighet utom eget truppförband utan i detta hänseende likställas med flertalet övriga läkare vid arméns truppförband.

Vidare har i ett flertal stater föreslagits vissa jämkningar med anledning av den utav 1911 års riksdag beslutade omorganisationen av fältläkarkåren.

Å staten för artilleriets fabriker och tyganstalter har, förutom av den nya härordningens genomförande orsakade ändringar, jämväl föreslagits en löneförbättring för tyg- och fabriksingenjörer, varigenom dessas lön skulle ökas från 3,000 till 3,400 kronor, vartill komme dagavlöning med oförändrat belopp. I samband härmed har Kungl. Maj:t begärt, att ifrågavarande beställningars innehavare måtte få komma i åtnjutande av ålderstillägg, utöver redan nu utgående dylikt med 500 kronor efter 5 års väl vitsordad tjänst, med ytterligare tvenne sådana efter respektive 10 och 15 år till enahanda belopp.

Å samma stat har Kungl. Maj:t vidare begärt uppförande av ytterligare en departementsskrivarebeställning. Denne departementsskrivare skulle, förutom övriga åligganden, handhava registrators- och bokhållargöromålen å arméförvaltningens artilleridepartement.

Slutligen har här upptagits ett särskilt arvode till en officer såsom ledare av den tekniska revisionen å arméförvaltningens artilleridepartement. Denna revision har till uppgift att granska, huruvida penningmedlen blivit med omtanke och på ett med hänsyn till statens intresse ändamålsenligt sätt använda, samt huruvida erlagda pris stå i överensstämmelse med varans beskaffenhet och gällande marknadsläge, kontrol-

lera persedelvärden samt handhavandet av materiel och förnödenheter, övervaka, att upphandlad eller försäld materiel m. m. blivit vederbörligen uppdebiterad eller avförd i materiel- (persedel-) redogörelse, jämföra de särskilda förvaltningsmyndigheternas hushållning i olika detaljer samt föreslå åtgärder, som kunna leda till besparingar eller till avhjälpande av befintliga missförhållanden. Det för arbetet utgående arvodet har av Kungl. Maj:t föreslagits till 1,500 kronor.

Utskottet, som ansett det tveksamt, huruvida den av Kungl. Maj:t här föreslagna åtgärden är den lämpligaste, har icke för närvarande funnit sig kunna biträda förslaget. Med anledning härav har utskottet låtit uppgöra nytt förslag till stat för artilleriets fabriker och tyganstalter under år 1918 slutande å 314,907 kronor 50 öre. (Bil. B.)

Beträffande de särskilda staterna har utskottet utöver vad utskottet ovan anfört, icke funnit anledning till erinran.

Vad därefter angår det såsom *gottgörelse för tjänstehästar* av Kungl. Maj:t beräknade beloppet har utskottet icke något att erinra härvid liksom ej heller i fråga om vad Kungl. Maj:t föreslagit rörande beloppets användning.

Med anledning av en inom riksdagen väckt motion begärde 1916 års riksdag, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida och efter vilka grunder furir, som vore gift eller änkring med minderårigt barn, lämpligen kunde komma i åtnjutande av inkvarteringsbidrag eller liknande förmån, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill sådan utredning kunde föranleda.

På grund av denna riksdagens begäran har Kungl. Maj:t nu framlagt förslag rörande *lönetillägg åt vissa furirer*. Lönetillägget är avsett att utgå till furir som är gift eller varit gift och fortfarande har minderårigt barn hos sig och som har en tjänstetid av minst sex år. Utbetalandet skulle ske efter för lön gällande grunder. Storleken av lönetillägget slutligen har av Kungl. Maj:t föreslagits till 240 kronor i Stockholm, Göteborg och Boden samt till 180 kronor å övriga orter, allt för år räknat. Kostnaderna för tillägget i fråga hava av Kungl. Majt beräknats till omkring 40,000 kronor.

Utskottet har ansett sig bära tillstyrka detta Kungl. Maj:ts förslag.

Vidkommande slutligen *övrige under avlöningsanslaget beräknade anslagsposter* har utskottet i fråga om desamma icke haft något att erinra.

På grund av inträffande vakanser har emellertid detta anslags slutsumma under de senaste åren ansetts kunna undergå någon nedsättning och har denna av Kungl. Maj:t för år 1918 föreslagits till 700,000 kronor. Avlöningsanslaget skulle alltså för samma år med iakttagande av

de av utskottet ovan tillstyrkta jämkningarna i staterna för fortifikationen och artilleriets fabriker och tyganstalter komma att sluta å 18,551,672 kronor eller 1,770 kronor mindre än Kungl. Maj:t föreslagit.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må,

1:o) med godkännande av de vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 13 januari 1917 fogade förslagen till nya stater, bilagorna nr 6—51 och 54—65, samt vid detta utlåtande fogade förslag till stater för fortifikationen och artilleriets fabriker och tyganstalter, bilagorna A och B, öka förslagsanslaget till avlöning och rekrytering m. m., nu 18,290,603 kronor med, i jämnt krontal 261,069 kronor till 18,551,672 kronor,

2:o) medgiva,

att, därest under år 1918 vakans i bataljonsläkarbeställning kommer att inträffa vid ettdera av Södra skånska infanteriregementet eller Positionsartilleriregementet, beställningen icke återbesättes, utan den nya organisationen tillämpas vid ifrågavarande truppförband,

att, därest under år 1918 vakans i regementsläkarbeställning kommer att inträffa vid något av nyssnämnda båda truppförband, beställningen tillsättes med avlöning för den nye tjänst innehavaren enligt ny stat, såvida den nya organisationen kan genomföras, men eljest efter den gamla staten, till dess genom bataljonsläkares avgång den nya organisationen kan vid truppförbandet tillämpas, samt

att för genomförandet av fältläkarkårens nya organisation, i vad den avser andra ordinarie läkare än bataljonsläkare vid fältläkarkåren, må vid andra truppförband än dem, där läkarbeställningarna redan blivit i staterna uppförda enligt förenämnda organisation, användas i första hand de löne- och dagavlöningsmedel, som finnas uppförda i staterna för läkarbeställningarna vid de truppförband, där sagda beställningar ännu äro uppförda enligt äldre organisation och där vid vakans den nya organisationen får genomföras i

överensstämmelse med förut angivna grunder, samt än vidare de medel, som i truppförbandsstaterna uppförts för andra beställningar, men på grund av vakanser i dessa icke komma till användning för desamma;

3:o) medgiva, att den i kungl. kungörelsen den 22 juni 1911 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av nya avlöningsförmåner vid fältläkarkåren jämlikt riksdagens beslut intagna bestämmelsen, att särskilt de för Svea ingenjörkår och Fälttelegrafkåren avsedda läkarna skola vara skyldiga att, då endera av dem är med vederbörande kår eller del därav kommenderad utanför förläggningsorten, utan särskild ersättning bestrida sjukvården vid den hemmavarande styrkan av samma kår, må från och med den 1 januari 1918 upphöra att gälla;

4:o) medgiva, att från den under förevarande anslag upptagna posten »lönötillägg åt vissa furirer» må utgå lönötillägg åt dylika beställningshavare enligt de i statsrådsprotokollet närmare angivna grunder;

5:o) medgiva, att beträffande användningen av de under förevarande anslag beräknade medlen till gottgörelse för egna tjänstehästar skall gälla:

att, i det fall då åt officer eller veterinär icke enligt de nya bestämmelserna om hästhållningen vid armén tillhandahålles stamhäst, gottgörelse för tjänstehästar skall från nämnda medel utgå för två hästar till varje regementschef vid infanteriet, till varje officer vid kavalleriet, till varje regementsofficer vid fältartilleriet, till cheferna för Boden—Karlsborgs artilleriregemente och Positionsartilleriregementet, till fälttygmästaren och till översten vid trängen samt för en tjänstehäst till envar förut ej nämnd regementsofficer vid infanteriet, artilleriet, fortifikationen och trängen, till varje regementskvartermästare och regementsadjutant vid infanteriet och vid Boden—Karlsborgs artilleriregemente samt till varje veterinär vid kavalleriet,

att, i den mån på egen tjänstehäst beriden officer eller veterinär, som efter fullt genomförd organisation skall vara beriden på stamhäst, enligt särskilda av

Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser av kronan erhåller stamhäst, någon gottgörelse från nämnda medel icke skall utgå till sådan officer för den sålunda avgångna egna tjänstehästen,

att, i de fall då kronan för officer eller veterinär, som skall vara beriden på egen tjänstehäst, enligt särskilda av Kungl. Maj:t givna bestämmelser övertager anskaffningen av tjänstehästens mundering samt tillhandahåller in natura stallrum, furage, vatten, ljus, veterinärvård och skoning för hästen ävensom ombesörjer dess skötsel, till sådan officer skall utgå allenast lönetillägg med 250 kronor för år räknat, samt

att, för så vitt kronan icke bereder officer eller veterinär, som skall vara beriden på egen tjänstehäst, nyssnämnda förmåner, sådan officer eller veterinär skall vara berättigad att uppbära lönetillägg med 400 kronor för häst och år räknat ävensom furageersättning beräknad efter 1 krona för dag; samt

6:o) medgiva, att tyg- och fabriksingenjörer må, för åtnjutande av de enligt den nya staten för artilleriets fabriker och tyganstalter utgående nya ålders-tilläggen, räkna sig till godo föregående tjänstgöring i innehavande beställningar.

3:o) Kungl. Maj:t har i punkt 22 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., nu 6,352,918 kronor, med 399,475 kronor till 6,752,393 kronor.

De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 163 —171 av statsrådsprotokollet.

[22.]

Detta anslag, som i 1917 års riksstat är upptaget med 6,352,918 kronor, har för år 1918 av Kungl. Maj:t beräknats på följande sätt:

Utskottets yttrande.

Rullföringsväsendet å fastlandet	kronor	283,130
D:o m. m. å Gottland	»	13,000
Färdkostnader	»	367,800
Inskrivnings- och mönstringskostnader samt expenser	»	170,000
Penningbidrag	»	5,428,759
Penningtillskott	»	79,104
Understöd åt vissa värnpliktigas familjer	»	410,600

Summa kronor 6,752,393

Från detta anslag har Kungl. Maj:t avsett, att viss gottgörelse till ordförande i hästuttagningsnämnd ävensom kostnaderna för provning av ansökningar rörande uppskov för värnpliktiga med inställelse till tjänstgöring vid mobilisering böra bestridas. Någon särskild anslagsförhöjning på grund härav har emellertid ej ifrågasatts.

Mot Kungl. Maj:ts beräkning av värnpliktsanslaget har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Med anledning av en inom andra kammaren av herr F. V. Thorsson väckt motion (nr 212) rörande anvisande av medel för höjning av understödet till vissa värnpliktigas familjer har emellertid första särskilda utskottet i sitt utlåtande nr 5 hemställt, bl. a., att fjärde huvudtitelns förslagsanslag till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., om vars ökning med 399,475 kronor, Kungl. Maj:t gjort framställning i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag, må för nu ifrågavarande ändamål ökas med ytterligare 660,000 kronor.

Detta förslag har numera blivit av riksdagen bifallet, och kommer värnpliktsanslaget följaktligen att ytterligare ökas till 7,412,393 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må öka förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., nu 6,352,918 kronor, med 1,059,475 kronor till 7,412,393 kronor.

Intendentur-
kåren.
[23.]

4:o) Under punkt 23 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagits riksdagen

dels att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till stat för intendenturkåren, öka anslaget till intendenturkåren, nu 711,655 kronor, med 9,997 kronor till 721,652 kronor;

dels ock medgiva, att de i staten för intendenturkåren för år 1917 uppförda avlöningsmedel för korpraler må under samma år, utan hinder av statens bestämmelser, användas för avlöning åt ytterligare högst 5 furirer, därav 2 av första och 3 av andra klass.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 171—177.

Utskottets
yttrande.

Vid uppgörandet av denna stat hava de fastställda övergångsplanerna i huvudsak vunnit tillämpning.

Antalet förvaltarbeställningar i staten är avsett att enligt härordningen minskas till 75, men har Kungl. Maj:t begärt, att därutöver en

dylik beställning måtte avses för det centrala fästningsmagasinet i Boden. Härigenom skulle antalet förvaltarbeställningar å denna stat komma att för 1918 minskas från nuvarande 78 till 76.

På grund av svårigheterna att rekrytera korpralsgraden vid intendenturkåren har Kungl. Maj:t slutligen begärt, att ett utbyte måtte få ske av de å intendenturkårens stat uppförda korpralsbeställningarna mot furirsbeställningar, så att mot 15 i härordningen beräknade korpralsbeställningar skulle svara 10 furirsbeställningar, därav 4 av första och 6 av andra klassen. Genom vidtagande av denna anordning skulle därjämte en mindre besparing i staten uppstå. Kungl. Maj:t har begärt att redan i innevarande års stat få vidtaga samma anordning, ehuru i mindre omfattning.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka, vad Kungl. Maj:t föreslagit. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

1:o) med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvärens ärenden för den 13 januari 1917 fogade förslag till stat för intendenturkåren öka anslaget till intendenturkåren, nu 711,655 kronor, med 9,997 kronor till 721,652 kronor;

2:o) medgiva, att de i staten för intendenturkåren för år 1917 uppförda avlöningsmedel för korpraler må under samma år, utan hinder av statens bestämmelser, användas för avlöning åt ytterligare högst 5 furirer, därav 2 av första och 3 av andra klassen.

5:o) Kungl. Maj:t har i punkt 24 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 107,900 kronor, med 3,500 kronor till 111,400 kronor. Ålderstillägg.
[24.]

Beträffande utredningen i detta ärende får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 178 och 179.

Den av Kungl. Maj:t begärda ökningen av detta anslag med 3,500 kronor grundar sig på följande beräkning:

12 nya kvinnliga biträdesbefattningar i arméförvaltningen	2,400	kronor
1 ny vaktmästarebeställning därstädes	100	»
4 tyg- och fabriksingenjörer, två nya ålderstillägg	2,000	»
1 ny departementsskrivare	500	»
1 tygförvaltare av andra klassen	150	»
1 ny tygverkmästare	250	»

Summa 5,400 kronor

Utskottets
yttrande.

På grund av minskning i antalet beställningar å staten för artilleriets fabriker och tyganstalter och i antalet av de å intendenturkårens stat uppförda förvaltarbeställningarna ävensom med anledning av viss felaktighet vid beräkningen av förstnämnda stat för år 1917 har emellertid Kungl. Maj:t ansett, att en minskning å anslaget kan ske med 1,900 kronor. Härigenom har anslagsförhöjningen kunnat begränsas till 3,500 kronor.

Mot vad Kungl. Maj:t föreslagit har utskottet icke haft annat att erinra än att, då riksdagen redan beslutat att icke å 1918 års stat för arméförvaltningen uppföra ytterligare en vaktmästarebeställning, ålders-tillägg för samma beställning icke bör beräknas, varigenom ökningen av anslaget kommer att nedsättas med ytterligare 100 kronor till 3,400 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må öka förslagsanslaget till ålders-tillägg, nu 107,900 kronor, med 3,400 kronor till 111,300 kronor.

Arméns mat-hållning.
[27.]

6:o) I punkt 27 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka förslagsanslaget till arméns mathållning, nu 9,059,971 kronor, med i jämnt krontal 109,462 kronor till 9,169,433 kronor.

Beträffande utredningen i frågan får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 184—191.

Utskottets yttrande.

Mathållningsanslaget har förut utgått efter en beräkningsgrund av 60 öre för man och tjänstgöringsdag. På grund av rådande dyrtid har emellertid detta belopp visat sig otillräckligt. Kungl. Maj:t har därför, såsom framgår av punkt 7:o) här nedan, begärt, att ytterligare 20 öre för man och dag måtte anvisas för år 1918 och det med anledning härav beräknade beloppet uppföras såsom förstärkningsanslag på extra stat för år 1918.

Det ordinarie anslaget borde alltså även för år 1918 beräknas enligt förut gällande grunder, och har utskottet icke haft något att häremot erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må öka förslagsanslaget till arméns mathållning, nu 9,059,971 kronor, med i jämnt krontal 109,462 kronor till 9,169,433 kronor.

7:o) Under punkt 28 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till arméns mathållning å extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av högst 3,056,500 kronor.

Förstärkning
av förslags-
anslaget
till arméns
mathållning.

[28.]

Under hänvisning till vad utskottet under närmast föregående punkt anfört, får utskottet hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till arméns mathållning å extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst 3,056,500 kronor.

8:o) Kungl. Maj:t har i punkt 29 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att minska förslagsanslaget till furagering av arméns hästar, nu 4,466,052 kronor, med 98,807 kronor till 4,367,245 kronor.

Furagering av
arméns hästar.

[29.]

Departementschefens yttrande i ärendet återfinnes å sid. 191—194 av statsrådsprotokollet.

Beräknat enligt hittills följda grunder uppgår detta anslag för år 1918 till det nu äskade beloppet, 4,367,245 kronor. Med hänsyn till väsentligt stegrade priser har emellertid, på sätt inhämtas av punkt 9:o här nedan, föreslagits beviljande utav förstärkning av anslaget med 1,746,900 kronor att utgå på extra stat.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke haft något att häremot erinra, får, med anledning av Kungl. Maj:ts i denna punkt framlagda förslag, hemställa,

att riksdagen må minska förslagsanslaget till furagering av arméns hästar, nu 4,466,052 kronor, med 98,807 kronor till 4,367,245 kronor.

9:o) Under punkt 30 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till furagering av arméns hästar å extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag av högst 1,746,900 kronor.

Förstärkning
av förslags-
anslaget till
furagering
av arméns
hästar.

[30.]

Under hänvisning till vad utskottet under punkt 8:o) här ovan anfört, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till förstärkning av ordinarie förslagsanslaget till furagering av arméns hästar å extra stat för år 1918 anvisa ett förslagsanslag, högst 1,746,900 kronor.

Fullbordande
av kasernetablissemang
för femton
infanterirege-
menten.

[44.]

10:o) Under punkt 44 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att utav det av 1916 års riksdag till fullbordande av de utav 1906 års riksdag beslutade kasernetablissemang för femton infanteriregementen beviljade anslaget, 7,134,000 kronor, å extra stat för år 1918 anvisa ett belopp av 4,500,000 kronor.

Departementschefens yttrande i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet sid. 213—227.

Utskottets
yttrande.

Av de utav riksdagen beslutade kasernetablissemangen för infanteritruppförbanden äro för närvarande åtta stycken färdigställda eller i det närmaste fullbordade. Enligt inom arméns kasernbyggnadsnämnd uppgjord beräkning uppgå merkostnaderna härför till 170,020 kronor.

För återstående sju kasernetablissemang har kasernbyggnadsnämnden beräknat en merkostnad av omkring 50 procent eller 7,592,200 kronor, vilken summa emellertid endast är approximativ.

Summan av kostnaderna för de 8 första etablissemangen och den för normala förhållanden beräknade kostnaden för de 7 återstående etablissemangen utgjorde enligt Kungl. Maj:ts beräkning 33,048,200 kronor. Av den sålunda beräknade summan har riksdagen redan anvisat tillhoppa 22,244,000 kronor därav 500,000 kronor å det av 1916 års riksdag beviljade anslaget å 7,134,000 kronor, och återstår således, merkostnaderna för ännu ofullbordade kasernetablissemang oräknade, ytterligare erforderliga 10,804,200 kronor.

Med anledning av inom utskottet väckt förslag att under nu rådande förhållanden uppskjuta byggandet utav en del av dessa kasernetablissemang, har utskottet med stöd av § 46 riksdagsordningen infordrat yttranden av arméförvaltningen och arméns kasernbyggnadsnämnd rörande årliga kostnaden för provisorisk förläggning av de för närvarande icke kasernerade infanteriregementena och huruvida dylik efter 1918 kan upprätthållas samt angående hittills vidtagna åtgärder beträffande kasernetablissemang för nämnda regementen ävensom i vad mån vid de olika regementena en fortsatt provisorisk förläggning kan befaras komma att ogynnsamt inverka på de värnpliktigas hälsovård.

Efter inhämtande av vad dessa yttranden innehålla rörande svårigheterna att efter 1918 upprätthålla en provisorisk förläggning och de vådor i sanitärt hänseende, som vidlåda redan den nuvarande provisoriska förläggningen, har utskottet icke kunnat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag.

Av redan beviljade medel återstå alltså vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag att anvisa 2,134,000 kronor, varjämte finnas av riksdagen under förskottstitel anvisade, ännu icke disponerade medel å 4,000,000 kronor.

En sammanställning av ovanstående ger följande resultat:

Hittills av riksdagen anvisade medel	kronor	22,244,000: —
Under förskottstitel anvisade, ej disponerade medel	»	4,000,000: —
Nu av Kungl. Maj:t begärd anvisning	»	4,500,000: —
Återstod av beviljade medel att ytterligare anvisas	»	2,134,000: —
Merkostnader å de 8 första kasernetablissemangen	»	170,020: —
Summa kronor		33,048,020: —

Den skillnad å 180 kronor, som förefinnes mellan denna beräkning och det av Kungl. Maj:t angivna beloppet, beror på skedd avjämning av 1916 års anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må utav det av 1916 års riksdag till fullbordande av de utav 1906 års riksdag beslutade kasernetablissemang för femton infanteriregementen beviljade anslaget 7,134,000 kronor, å extra stat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 4,500,000 kronor.

11:o) Under punkt 46 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande av flygövningar och underhåll av flygmateriel å extra stat för år 1918 anvisa ett anslag av 127,095 kronor.

Anordnande av flygövningar och underhåll av flygmateriel.

Departementschefens yttrande i denna fråga återfinnes å sid. 228 och 229 av statsrådsprotokollet.

[46.]

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna av hemlig natur, har funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottets yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för anordnande av flygövningar och underhåll av flygmateriel å extra stat för år 1918 såsom reservationsanslag anvisa ett anslag av 127,095 kronor.

12:o) Kungl. Maj:t har under punkt 66 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående vissa åtgärder för lantförsvarets stärkande, tillsvare under fjärde huvudtiteln å extra stat för år 1918 beräkna ett förslagsanslag av 1,500,000 kronor.

Åtgärder för lantförsvarets stärkande.

[66.]

Ifrågavarande belopp var avsett för bestridande av kostnaderna för påbörjande under år 1918 dels av uppsättningen av ett nytt tungt artilleriregemente, dels ock av omorganisation av arméns flygvapen, be-

träffande vilka båda nyorganisationer Kungl. Maj:t i propositionen nr 72 angående vissa åtgärder för lantförsvarets stärkande sedermera framlagt förslag.

Då genom riksdagens beslut om avslag å nämnda proposition, i vad den avser berörda nyorganisationer, jämväl nu förevarande anslagsfråga blivit avgjord, påkallas icke något utskottets vidare yttrande rörande Kungl. Maj:ts förstnämnda i statsverkspropositionen gjorda framställning; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Lönförbättring åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare.

[67.]

13:o) I punkt 67 av denna huvudtitel har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående löneförbättring för år 1918 åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, tillsvidare bland de ordinarie anslagen under fjärde huvudtiteln beräkna ett belopp av 1,600 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i särskild proposition nr 342 föreslagit riksdagen att för detta ändamål anvisa ovan angivet belopp, 1,600 kronor.

Denna framställning har emellertid icke vunnit riksdagens bifall, varom utskottet velat härigenom

erinra.

Stockholm den 10 juni 1917.

På statsutskottets vägnar:

AXEL EKMAN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, H. F. Lamm, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, C. G. Ekman, O. Bergqvist, J. L. Widell, N. O. Bruce, A. R. Rooth, C. I. Asplund, N. Åkesson* och *C. A. Stålberg* samt

från andra kammaren: herrar *A. Ekman, C. Persson* i Stallerhult, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *E. A. Nilson* i Örebro, *N. A. Nilsson*, i Kabbarp, *J. Ström, C. R. Jansson* i Falun, *J. A. Ingvarson* och *A. V. Sävström*.

Bilaga A.

Stat

för Fortifikationen år 1918.

E n h e t s k o s t n a d.					Summa kronor.		Antal.	Kronor.	Summa kronor.	
Lön och arvode. Kronor.	Dagavlönning			Summa kronor.						
	å kr. pr dag.	i da- gar.	kronor.							
Officerare.										
6 000	6	365	2 190	8 190	Överstar	3	24 570			
4 500	5	365	1 825	6 325	Överstelöjtnanter	4	25 300			
4 000	5	365	1 825	5 825	Majorer	10	58 250			
3 400	4	365	1 460	4 860	Kaptener av första klassen	34	165 240			
2 400	4	365	1 460	3 860	Kaptener av andra klassen	20	77 200			
1 500	3	365	1 095	2 595	Löjtnanter av första klassen	36	93 420			
1 020	3	365	1 095	2 115	Löjtnanter av andra klassen	22	46 530			
720	3	365	1 095	1 815	Underlöjtnanter och fänrikar	25	45 375		535 885	
Underofficerare.										
1 200	2 50	365	912 50	2 112 50	Fanjunkare	45	95 062 50			
900	2	365	730	1 630	Sergeanter av första klassen	41	71 720			
780	2	365	730	1 510	Sergeanter av andra klassen	43	64 930		231 712 50	
Musikpersonal.										
1 200	2 50	365	912 50	2 112 50	Musikfanjunkare	3	6 337 50			
900	2	365	730	1 630	Musiksergeanter av första klassen	5	8 150			
780	2	365	730	1 510	Musiksergeanter av andra klassen	6	9 060		23 547 50	
Civilmilitär personal.										
1 000	—	—	—	1 000	Regementspastorer, arvode	3	3 000			
4 000	5	365	1 825	5 825	Regementsläkare	2	11 650			
2 400	4	365	1 460	3 860	Bataljonsläkare	1	3 860			
1 020	3	365	1 095	2 115	Bataljonsveterinärer	3	6 345			
1 500	3	365	1 095	2 595	Fortifikationskassörer ²⁾	11	28 545			
1 500	3	365	1 095	2 595	Departementsskrivare ²⁾	5	12 975			
900	2	365	730	1 630	Gevärshantverkare ³⁾	5	8 150			
1 200	2 50	365	912 50	2 112 50	Tygverkmästare ⁴⁾	6	12 675			
900	2	365	730	1 630	Tyghantverkare ³⁾	27	44 010			
780	2	365	730	1 510	Radiotelegrafister	9	13 590			
1) 980	— 50	365	182 50	1 163 45	Förrädsraktmästare	5	5 817 25		150 617 25	
								Transport	— —	941 762 25

E n h e t s k o s t n a d .						Antal.	Kronor.	Summa kronor.
Lön och arvode. Kronor.	Dagavlönning			Summa kronor.				
	å kr. pr dag.	i da- gar.	kronor.					
						Transport	—	941 762 ²⁵
						Civil personal.		
1 100	—	—	—	1 100	Förste vaktmästare	1	—	1 100
					Arvoden till stabsofficerare m. fl.			
800	—	—	—	800	Avdelningschefer	3	2 400	
600	—	—	—	600	Stabsofficerare	10	6 000	
—	—	—	—	—	Gratifikationer till biträden å byggnadsavdelningen m. m. .	—	1 600	10 000
					Summa högst kronor	—	—	952 862²⁵

¹⁾ Därav 80.95 kronor i ersättning för ved och lyse m. m. Åtnjuta dessutom fri bostad.

²⁾ Åtnjuta 2 ålderstillägg å lönen å 500 kronor, det ena efter 5, det andra efter 10 års väl vitsordad tjänst.

³⁾ " 2 " " " å 150 " , " " " 5, " " " 10 " " " " .

⁴⁾ " 1 " " " " å 500 " , efter 5 års väl vitsordad tjänst.

- Ann. 1.* Fortifikationskassörer och departementsskrivare åtnjuta dessutom inkvarterings- och servisbidrag enligt författningarna samt äga, för åtnjutande av ålderstillägg, rätt att tillgodoräkna sig den tid, de dessförinnan tjänstgjort i någondera beställningen.
- Ann. 2.* Löntagare, som tillförsäkrats andra än de för honom ovan angivna avlöningsförmåner bibehålles vid sina förutvarande avlöningsförmåner, därest han icke själv önskar övergå till de i denna stat för honom upptagna.
- Ann. 3.* Officersaspiranter, som utexamineras från krigsskolan, utnämnas till fänrikar.
- Ann. 4.* Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Ann. 5.* Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnumerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära underlöjtnant på stat anvisade avlöningsförmåner.

Bil. B.

Stat

för artilleriets fabriker och tyganstalter år 1918.

Enhetskostnad.						Antal.	Kronor.	Summa kronor.
Lön och arvode. Kronor.	Dagavlönning			Summa kronor.				
	å kr. pr dag.	i dagar.	kronor.					
Fabriks- och tygpersonal.								
1) 6 300 —	5 —	365	1 825 —	8 125 —	Fältygmästare	1	8 125 —	
2) 5 800 —	4 —	365	1 460 —	7 260 —	Styresmän ³⁾	3	21 780 —	
4 000 —	5 —	365	1 825 —	5 825 —	Tygmästare av första klassen .	1	5 825 —	
3 400 —	4 —	365	1 460 —	4 860 —	D:o av andra klassen .	2	9 720 —	
3 400 —	4 —	365	1 460 —	4 860 —	Tyg- eller fabriksingenjörer ⁴⁾ .	4	19 440 —	
1 500 —	3 —	365	1 095 —	2 595 —	Departementsskrivare ⁵⁾	7	18 165 —	
1 500 —	3 —	365	1 095 —	2 595 —	Tyg- eller fabriksförvaltare av första klassen ⁶⁾	16	41 520 —	
1 500 —	3 —	365	1 095 —	2 595 —	Öververkmästare ⁵⁾	1	2 595 —	
1 200 —	2 50	365	912 50	2 112 50	Tygförvaltare av andra klassen ⁶⁾ ,	2	4 225 —	
1 200 —	2 50	365	912 50	2 112 50	Tygunderofficerare	5	10 562 50	
1 200 —	2 50	365	912 50	2 112 50	Besiktningrustmästare eller tygverkmästare ⁷⁾	18	38 025 —	
1 200 —	2 50	365	912 50	2 112 50	Verkmästare av första klassen ⁷⁾	6	12 675 —	
900 —	2 —	365	730 —	1 630 —	D:o av andra klassen ⁶⁾	2	3 260 —	
900 —	2 —	365	730 —	1 630 —	Tyg- eller fabrikskrivare ⁶⁾ . . .	17	27 710 —	
900 —	2 —	365	730 —	1 630 —	Tyghantverkare ⁸⁾	49	79 870 —	
900 —	2 —	365	730 —	1 630 —	Fortmaskinister ⁸⁾	7	11 410 —	
Summa högst kronor								314 907 50

1) Därav 1,800 kronor i arvode.

2) " 2,400 " " "

3) Åtnjuta 1 ålderstillägg å lönen å 600 kronor efter 5 års väl vitsordad tjänst.

4) " 3 " " " " 500 " , det ena efter 5, det andra efter 10 och det tredje efter 15 års väl vitsordad tjänst.

5) Åtnjuta 2 ålderstillägg å lönen å 500 kronor, det ena efter 5, det andra efter 10 års väl vitsordad tjänst.

6) " 1 " " " " 300 " efter 5 års väl vitsordad tjänst.

7) " 1 " " " " 500 " " 5 " " "

8) " 2 " " " " 150 " , det ena efter 5, det andra efter 10 års väl vitsordad tjänst.

Anm. 1. Samtlig personal åtnjuter dessutom inkvarterings- och servisbidrag enligt författningarna.

Anm. 2. Tyg- eller fabriksförvaltare och departementsskrivare äga för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstetid i någon av dessa beställningar.

Anm. 3. Löntagare, som tillförsäkrats andra än de för honom ovan angivna avlöningsförmåner, bibehålles vid sina förutvarande avlöningsförmåner, därest han icke själv önskar övergå till de i denna stat upptagna.

Anm. 4. Vid inträffande avgång i tygförvaltar-, tygunderofficers-, tygskrivar- eller tyghantverkarbeställning skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.